

BOSHLANG‘CH TA‘LIMDA BADIY O‘QISH VA ONA TILINI O‘QITISH USULLARI

Mamadaliyeva Gulruh

*Qo‘qon Universiteti Boshlang‘ich ta‘lim
yo‘nalishi 2-bosqich talabasi*

Odilova Maxliyoxon

*Qo‘qon Universiteti Boshlang‘ich ta‘lim
yo‘nalishi 2-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang‘ich ta‘limda badiiy o‘qish va ona tilini o‘rgatish usullari o‘rtasidagi simbiotik aloqalar o‘rganiladi. Hikoya va tasviriy san‘atni o‘z ichiga olgan badiiy o‘qish ijodkorlikni rivojlantirish orqali til o‘rganishni kuchaytiradi. Shu bilan birga, ona tilini o‘qitish usullari madaniy o‘ziga xoslikni saqlaydi, g‘urur tuyg‘usini uyg‘otadi va til bo‘shliqlarini bartaraf etadi. Ular birgalikda yaxlit ta‘lim tajribasini yaratadilar, tasavvurni rivojlantiradilar, til bilimlarini qo‘llab-quvvatlaydilar va o‘zlarining noyob madaniy merosini asrab-avaylash bilan birga globallashtirgan dunyoda harakat qilish imkoniyatini beradilar. Ushbu dinamik yondashuv yosh onglarda umrbod o‘rganishga bo‘lgan ishtiyoq uchun asos yaratadi.

Kalit so‘zlar: Badiiy o‘qish, ona tili o‘rgatish, boshlang‘ich ta‘lim, yaxlit ta‘lim, ijodkorlik, madaniy o‘ziga xoslik, til o‘zlashtirish, til bilimi, ta‘lim innovatsiyasi, hikoya.

Kirish

Boshlang‘ich ta‘lim sohasida badiiy o‘qish va ona tilini o‘rgatish usullarining kesishishi yoshlar ongida har tomonlama kamolotga erishishning asosiy darvozasi bo‘lib xizmat qiladi. Bolaning ta‘lim olishining boshlang‘ich yillari ularning til bilimi, kognitiv qobiliyatlari va tasavvur qobiliyatlari uchun zamin yaratadi. Pedagoglar va siyosatchilar bolaning ona tili ko‘nikmalarini rivojlantirishning ahamiyatini tobora ko‘proq tan olishi bilan badiiy o‘qish amaliyotlarini birlashtirish innovatsion va samarali yondashuv sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Badiiy o‘qish o‘quv jarayoniga ijodkorlik, ifoda va madaniy ahamiyatga ega bo‘lish orqali an‘anaviy usullardan ustun turadi. Bu usul nafaqat so‘zlarni dekodlash va jumlar tuzishga, balki hikoya, she‘riyat va tasviriy san‘at kabi badiiy vositalar orqali til bilan chuqur aloqani mustahkamlashga ham e‘tibor beradi. Til va san‘at o‘rtasidagi simbiotik aloqa bolaning qiziqishini uyg‘otadigan va kognitiv faolligini oshiradigan dinamik ta‘lim muhitini yaratadi.

Qolaversa, badiiy o‘qishning integratsiyalashuvi ona tilini o‘rgatish uslublaridagi zamonaviy yutuqlar bilan hamohangdir. Madaniy o‘ziga xoslik va til

xilma-xilligini saqlash muhimligini anglagan holda, o'qituvchilar bolaning ona tilini o'qitishning asosiy vositasi sifatida nishonlaydigan va undan foydalanadigan strategiyalarni tobora ko'proq qabul qilmoqdalar. Bunday yondashuv nafaqat samarali muloqotni osonlashtiradi, balki bolaning umumiy rivojlanishining hal qiluvchi elementlari bo'lgan g'urur va tegishlilik tuyg'usini uyg'otadi.

Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda badiiy o'qish va ona tilini o'rgatish usullari o'rtasidagi simbiotik aloqadorlik, nazariy asoslar, amaliy qo'llanilishi va o'quvchilarga transformativ ta'siri o'rganiladi. Ushbu dinamik yondashuvning nozik tomonlarini ochib berish orqali o'qituvchilar, ota-onalar va siyosatchilar til bilimni rivojlantiradigan, ijodkorlikni rivojlantiradigan va yosh o'quvchilarning ta'lim yo'lidagi imkoniyatlarini kengaytiradigan boy va immersiv o'quv muhitini rivojlantirish bo'yicha qimmatli tushunchalarga ega bo'lishlari mumkin.

Asosiy qism

Badiiy o'qish orqali tasavvurni ochish:

Boshlang'ich ta'limda badiiy o'qish va ona tilini o'rgatish usullarining o'zaro uyg'unlashuvi bola tasavvurining keng imkoniyatlarini ochib beradigan o'zgaruvchan ishdir. O'qishning an'anaviy yondashuvlari ko'pincha so'zlarni dekodlash va grammatik qoidalarni tushunishga qaratilgan bo'lib, bolalarning tug'ma ijodkorligini e'tiborsiz qoldiradi. Badiiy o'qish esa o'quv jarayoniga hikoya qilish, she'riyat va tasviriy san'atni kiritish orqali ushbu paradigmani inqilob qiladi.

Badiiy o'qish adabiyotni ko'p hissiy tajribaga aylantirish orqali yosh ongni o'ziga jalb qiladi. Masalan, hikoya qilish oddiy hikoya qilish chegarasidan oshib, bolalarni jonli tasvirlar, personajlar va hissiyotlar olamiga chorlaydi. Ushbu immersiv yondashuv orqali bolalar nafaqat til ko'nikmalarini o'zlashtiradi, balki tasavvur qilish, empatiya qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Jonli illyustratsiyalar bilan boyitilgan rasmiy kitoblar ko'rgazmali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi, ular nafaqat tushunishni kuchaytiradi, balki bolalarning badiiy ifodasini ham rag'batlantiradi. Pedagoglar o'qish dasturiga badiiy elementlarni kiritish orqali bolaning tug'ma qiziqishini yuzaga keltiradi, til va adabiyotga umrbod mehr uyg'otadi.

Bundan tashqari, badiiy o'qish integratsiyasi ona tilini o'qitishning zamonaviy usullari bilan hamohang bo'lib, til xilma-xilligini saqlash muhimligini ta'kidlaydi. Boshlang'ich ta'limda bolaning ona tili shunchaki muloqot vositasi emas; bu ularning

madaniy merosi va o'ziga xosligi uchun o'tkazgichdir. Bu bog'liqlikning ahamiyatini anglagan o'qituvchilar ona tilini o'qitish usullarini tobora ko'proq o'z ichiga tillar xilma-xilligini nishonlash bilan birga, akademik muvaffaqiyat uchun mustahkam zamin yaratmoqda.

Madaniy o'ziga xoslik va til bilimi:

Ona tilini o'qitish metodikasi bolaning madaniy o'ziga xosligida g'urur va ishonch tuyg'ularini singdirish muhimligini ta'kidlaydi. Bolalar o'z ona tilida ta'lim-tarbiya olayotganda ular nafaqat til bilimiga ega bo'ladilar, balki o'z madaniy merosini chuqur anglaydilar. Ushbu yondashuv o'quvchilarga o'ziga xoslik tuyg'usini uyg'otadi va tobora globallashib borayotgan dunyoda harakat qilishda o'zlarining noyob o'ziga xosligini qabul qilishga yordam beradi.

Badiiy o'qish madaniy hikoyalarni o'rganish uchun platforma taklif qilish orqali bu jarayonni yaxshilaydi. Ona tilida yozilgan hikoya va she'rlar so'zdan ko'ra ko'proqqa aylanadi; ular madaniy donolik, urf-odatlar va qadriyatlar idishiga aylanadi. Badiiy ifoda orqali talabalar o'z tillarining boyligi bilan shug'ullanadilar, ularning madaniy o'ziga xosligi va so'zlarning badiiyligi o'rtasida aloqa o'rnatadilar. Ushbu sintez dunyoni har tomonlama tushunish uchun til va madaniyat birlashadigan yaxlit ta'lim tajribasini rivojlantiradi.

Til o'zlashtirishdagi kamchiliklarni bartaraf etish:

Badiiy o'qish tilni o'zlashtirishda ko'prik vazifasini bajaradi, ayniqsa an'anaviy o'quv muhitida qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin bo'lgan talabalar uchun. Vizual va eshitish elementlarini o'z ichiga olgan holda, bu usul o'quvchilarning individual ehtiyojlarini qondiradigan turli xil ta'lim uslublarini o'z ichiga oladi. Ona tili ta'lim tilidan farq qiladiganlar uchun badiiy o'qish tillardagi tafovutlarni bartaraf etish va akademik malakaga silliq o'tishni osonlashtiradigan kuchli vositaga aylanadi.

Ona tilini o'rgatish usullari ushbu moslashish jarayonida hal qiluvchi rol o'ynaydi va o'quvchilar uchun tanish lingvistik asosni yaratadi. Badiiy o'qish va ona tilini o'rgatishning uyg'unligi dinamik va inklyuziv ta'lim muhitini yaratadi, bu esa tildan qat'i nazar, barcha o'quvchilarning ta'lim yo'nalishida faol ishtirok etishi va rivojlanishini ta'minlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, boshlang'ich ta'limning rivojlanayotgan manzarasida badiiy o'qish va ona tilini o'rgatish usullari o'rtasidagi uyg'unlik

yangilik va inklyuzivlik mayoqchasi sifatida namoyon bo'lmogda. Ijodkorlikni rivojlantirish, madaniy o'ziga xoslikni saqlab qolish va tillardagi tafovutlarni bartaraf etish orqali ushbu dinamik yondashuv o'zgaruvchan ta'lim tajribasi uchun zamin yaratadi. O'qituvchilar, ota-onalar va siyosatchilar badiiy o'qishni ona tilini o'qitish bilan uyg'unlashtirishning chuqur ta'sirini tobora ko'proq e'tirof etayotganligi sababli, bolaning kognitiv va tasavvur qobiliyatining to'liq spektrini ochish potentsiali shunchaki imkoniyat emas, balki boshlang'ich ta'limni o'rganishga undaydigan haqiqatga aylanadi. yaxlit ta'limning yangi davri.

Badiiy o'qish ertak, she'r va tasviriy san'atga urg'u berib, bolalarning cheksiz tasavvurlarini ochishda katalizator vazifasini o'taydi. U tilni o'qitishning an'anaviy chegaralaridan oshib, nafaqat til bilimni rivojlantiruvchi, balki ijodkorlik, tanqidiy fikrlash va hissiy intellektni rivojlantiruvchi multisensorli tajribani taklif etadi. O'quvchilarni so'z san'at orqali jonlanadigan dunyoga cho'mdirish orqali pedagoglar adabiyot va tilga umrboqiy mehr-muhabbatga zamin yaratadi.

Shu bilan birga, ona tilini o'qitish usullari madaniy o'ziga xoslikni saqlash va o'z ildizlariga chuqur bog'lanish uchun poydevor bo'lib xizmat qiladi. Bolaning ona tili muloqot vositasi bo'lishdan tashqari, g'urur manbaiga aylanadi, o'ziga ishonch va daxldorlik hissini uyg'otadi. Bu yondashuv nafaqat akademik muvaffaqiyatni qo'llab-quvvatlabgina qolmay, balki o'quvchilarni o'zlarining noyob madaniy merosini asrab-avaylash bilan birga globallashtirgan dunyoni kezish uchun mustahkam poydevor bilan ta'minlaydi.

Badiiy o'qish va ona tilini o'rgatish usullarining uyg'unligi o'quvchilarning xilma-xil ehtiyojlarini inobatga oladi, tilni o'zlashtirishdagi kamchiliklarni bartaraf etadi va ta'lim safarida inklyuzivlikni ta'minlaydi. Kelajakka nazar tashlaydigan bo'lsak, bu ikki metodologiya o'rtasidagi sinergiya o'zgaruvchan ta'lim sari yo'lni yoritadi - bu ijodkorlikni nishonlaydi, madaniy xilma-xillikni saqlaydi va har bir bolaga rivojlanish imkoniyatini beradi.

Boshlang'ich ta'lim gobelenida badiiy o'qish va ona tili o'rgatish metodikasi iplari bir-biriga bog'lanib, boy va jonli mato hosil qiladi. Bu nafaqat bilim beradigan, balki ilhomlantiradigan, nafaqat bilim beradigan, balki butun umr davomida o'rganishga bo'lgan ishtiyoqni uyg'otadigan mato. Ushbu dinamik yondashuvni qabul qilish til nafaqat muloqot vositasi, balki badiiy ifoda uchun taval, madaniy

merosga ko'prik va har bir yosh onging to'liq salohiyatini ochish kaliti bo'lgan dunyoga eshiklarni ochadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Otto, M., & Thornton, J. (2023). RIVOJLANAYOTGAN VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA BOSHLANG'ICH TA'LIM SIFATI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 832-833.
2. Otto, M., & Thornton, J. (2023). BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA INGLIZ TILINI O'RGATISH TEXNALOGIYALARI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 834-835.
3. Akhmadjonov, O. X. (2023). ISLOMIY MOLIYA BARQARORLIK OMILLARI: EKONOMETRIK TAHLILLAR VA DALILLAR. Educational Research in Universal Sciences, 2(9), 74-94.
4. Otto, M., & Thornton, J. (2023). CHATGPTNING IQTISODIYOTGA TA'SIRI: SUN'IY INTELLEKTNING KASBIY MEHNAT BOZORIGA TA'SIRI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 7, 65-71.
5. Ikromjonovna, J. S. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARGA TA'LIM BERISH JARAYONIDA ZAMONAVIY METOD VA VOSITALARNING AHAMIYATI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 581-583.
6. Ikromjonovna, J. S. (2023). THE ROLE OF FOLK TALES AND EPIC MOTIVES IN THE POETRY OF USMAN AZIM. Open Access Repository, 9(4), 545-548.
7. Maxliyoxon, O. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIM O 'QUVCHILARIDA BADIY O 'QISH TEXNIKASINI RIVOJLANTIRISH. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(1), 39-45.
8. Maxliyoxon, O., & Kumush, E. (2024). DRAMA ORQALI MA'NAVIYAT SARCHASHMASIDAN XABARDOR BO'LISH. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(1), 33-38.
9. Maxliyoxon, O., & Xonzodabegim, I. (2024). BOSHLANG 'ICH TA 'LIMDA SAHNALASHTIRISH FAOLIYATINING O 'RNI. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(1), 64-68.
10. Maxliyoxon, O., & Shohsanam, R. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIM O 'QUVCHILARINING FIKRLASH SALOHIYATINI OSHIRISHDA ERTAKLARNING AHAMIYATI. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(1), 58-63.
11. Maxliyoxon, O., & Mohinaxon, E. (2024). BADIY O 'QISH FANINI BOSHLANG 'ICH SINF O 'QUVCHILARIGA O 'QITISHDAGI QIYINCHILIKLAR VA YECHIMLAR. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(1), 52-57.

12. Maxliyoxon, O., & Sarvinoz, O. (2024). BADIY O 'QISH VA DRAMA O 'QUV KURSINING MAQSAD VA VAZIFALARI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 27-32.
13. Maxliyoxon, O., & Mohira, X. (2024). BUYUK O 'ZBEK SO 'Z SAN'ATKORLARINING BADIY MAHORATI VA ULAR ASARLARIDAN IQTIBOSLAR. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 5-9.
14. Maxliyoxon, O., & Sarvinozxon, O. L. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA O 'QIB TUSHUNISHNING AHAMIYATI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 21-26.
15. Maxliyoxon, O., & Sohibaxon, V. (2024). BADIY O 'QISHNING BOLALARNING FIKRLASHIGA TA'SIRI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 10-14
16. Maxliyoxon, O., & Layloxon, M. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA TEATR-SAHNALASHTIRISH FAOLIYATINING SHAKLLARI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 15-20.
17. Maxliyoxon, O., & Nilufar, Y. L. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIM SINFLARIDA YOD O 'QISH VA BADIY O 'QISHNING MUHIMLIGI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 46-51.
18. Maxliyoxon, O., & Sarvinoz, M. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIM O 'QUVCHILARINI OMAVIY TADBIRLARGA TAYYORLASH USULLARI. YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INNOVATSION TADQIQOTLAR, 2(1), 41-44.
19. Maxliyoxon, O., & Mohizarxon, T. (2024). BADIY O 'QISH FANINING TALABALAR UCHUN AHAMIYATI. YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY- INNOVATSION TADQIQOTLAR, 2(1), 17-19.
20. Maxliyoxon, O., & Farangiz, N. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIM O 'QUVCHILARIGA HAJVIY ASARLARNING O 'RNI. YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY- INNOVATSION TADQIQOTLAR, 2(1), 36-40.